

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius,

Tel. (8 5) 203 4696, faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt, enmin.lrv.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2024-

Nr. (1.20-05E)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO PAKARTOTINIS TEIKIMAS

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija pagal kompetenciją parengė, patikslino ir pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. vasario 1 d. nutarimo Nr. 65 „Dėl elektros tinklų pralaidumų paskirstymo proporcijų ir pralaidumų dalies atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektrinėms sausumos teritorijoje nustatymo iki 2030 metų“ pakeitimo projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektas parengtas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 14, 16, 17, 20¹, 21¹, 22, 31, 39, 48² ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo 9 straipsnio nuostatas ir į AB „Litgrid“ 2024 m. kovo 5 d. raštu Nr. 24SD-999 pateiktą informaciją apie kartu su AB „Energijos skirstymo operatorius“ atliktą elektros tinklų pralaidumų vertinimą ir esamus laisvus elektros tinklų pralaidumus. Atkreiptinas dėmesys, kad esami laisvi elektros tinklų pralaidumai dar kartą buvo atnaujinti atsižvelgiant į AB „Litgrid“ pateiktą pastabą viešojo derinimo metu.

Nutarimo projekto tikslas – atsižvelgiant į elektros tinklų operatorių pateiktą informaciją apie faktiškai išnaudotus ir laisvus elektros tinklų pralaidumus, paskirstyti laisvų elektros energetikos sistemos pralaidumų dalis, skirtas Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 31 straipsnio 2¹ dalyje ir 39 straipsnio 2¹ dalyje nurodytoms prioritetinėms asmenų grupėms, tai yra pelno nesiekiantiems juridiniams asmenims, fiziniams ir juridiniams elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių gaminantiems vartotojams.

Vadovaujantis elektros tinklų operatorių 2023 metais atliktu elektros energijos gamybos įrenginiams suteiktų pralaidumų ir esamų laisvų elektros tinklų pralaidumų vertinimu, nustatyta, kad prie elektros energetikos sistemos iki 2030 metų galima prijungti 4,4 GW leistinos generuoti galios saulės šviesos energijos elektrinių ir 3,6 GW leistinos generuoti galios sausumos vėjo elektrinių, kurioms nebūtų taikomi elektros energijos gamybos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų pajėgumų arba eksploatavimo apribojimai. 2024 m. kovo 5 d. po elektros tinklų operatorių atlikto pakartotinio vertinimo buvo pateikta išvada, kad nėra pagrįstų duomenų apie elektros energijos poreikio 2030 metams didėjimą. Atsižvelgiant į šį vertinimą, elektros energijos gamybos įrenginiams, kuriems nebūtų taikomi elektros tinklų pajėgumų arba eksploatavimo apribojimai, suteikti pralaidumai iki 2030 metų Nutarimo projekte išlieka nepakitę.

Elektros tinklų operatorių skaičiavimais, nuo 2023 m. sausio 30 d. iš laisvų 1,6 GW leistinos generuoti galios pralaidumų, skirtų saulės šviesos energijos elektrinėms ir 0,57 GW leistinos generuoti galios pralaidumų, skirtų vėjo elektrinėms, buvo panaudota 0,451 GW galios saulės šviesos energijos elektrinėms ir 0,013 GW galios vėjo elektrinėms. Atsižvelgiant į šiuos skaičiavimus, likę laisvi elektros energetikos sistemos pralaidumai sudaro 1,149 GW leistinos generuoti galios, skirtos saulės šviesos energijos elektrinėms bei 0,558 GW leistinos generuoti

galios, skirtos vėjo elektrinėms. Detalesnė informacija apie likusius laisvus elektros energetikos sistemos pralaidumus saulės šviesos energijos ir vėjo elektrinėms nurodoma Nutarimo projekte.

Siekiant efektyviau išnaudoti skirstomųjų elektros tinklų pralaidumus, skirtus elektros energijos gamybos įrenginiams, ir sudaryti sąlygas elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių gaminantiems vartotojams gauti didesnę naudą iš jo paties valdomai elektrinei skirtos leistinos generuoti galios arba vystomame elektrinių parke rezervuotos leistinos generuoti galios kiekio, o saulės parko vystytojui sudaryti galimybę išvystyti papildomus generacijos pajėgumus neinvestuojant papildomų lėšų į skirstomųjų elektros tinklų plėtrą, Nutarimo projekte siūloma nustatyti, kad tuo atveju, kai hibridines elektrines vysto gaminantys vartotojai, tokių elektrinių plėtrai suteikiami Nutarimo projekto 1.2.1–1.2.3 papunkčiuose nurodyti elektros tinklų pralaidumai, skirti ne pelno siekiančių fizinių ir juridinių asmenų elektrinėms.

Atsižvelgiant į Elektros energetikos įstatymo 69 straipsnio 14 dalies nuostatas, numatančias, kad daugiabučių gyvenamųjų namų bendroms reikmėms ir (ar) liftams suvartotai elektros energijai taikomos tokios pačios elektros energijos kainos ir tarifai, kaip ir buitiniams vartotojams, Nutarimo projekte taip pat siūloma nustatyti, kad tuo atveju, kai elektrinės yra vystomos asmenų, kurie perka elektros energiją daugiabučių gyvenamųjų namų bendroms reikmėms ir (ar) liftams, šių elektrinių plėtrai suteikiami Nutarimo projekto 1.2.2 papunktyje nurodyti elektros tinklų pralaidumai, skirti fiziniams gaminantiems vartotojams.

Nutarimo projekto 2.4 papunktyje taip pat siūloma nurodyti, kad tolesnė plėtra galima, tačiau vykdoma taikant elektros energijos gamybos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų pajėgumų arba eksploatavimo apribojimus, kai statomos ar įrengiamos:

- 1) saulės šviesos energijos elektrinės ir vėjo elektrinės, kai yra pasiektos Nutarimo projekte leistinos generuoti galios;
- 2) kitos elektrinės, kurios nepatenka į Nutarimo projekte nurodytas grupes;
- 3) hibridinės elektrinės, išskyrus hibridines elektrines, kurias valdo gaminantys vartotojai; taip pat elektros energijos kaupimo įrenginiai.

Nutarimo projekte taip pat atlikti pakeitimai, atsižvelgiant į Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 14, 16, 17, 20¹, 21¹, 22, 31, 39, 48² ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo 9 straipsnio nuostatas, kuriomis patikslintos asmenų grupės (bendrijos, orientuotos į energetinio nepritekliaus mažinimą, ir asmenys, įsirengiantys saulės elektrines ant stogų), kurių elektrinių prijungimui prie elektros tinklų pralaidumai rezervuojami prioriteto tvarka.

Atkreiptinas dėmesys, kad asmenims, nurodytiems Nutarimo projekto 3.2 papunktyje, taikomos dabar galiojančio Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. vasario 1 d. nutarimo Nr. 65 „Dėl elektros tinklų pralaidumų paskirstymo proporcijų ir pralaidumų dalies atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektrinėms sausumos teritorijoje nustatymo iki 2030 metų“ nuostatos.

Nutarimo projektas pakoreguotas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir suderintas darbo tvarka.

Priėmus Nutarimo projektą neigiamų teisinio reguliavimo poveikio pasekmių nenumatoma, administracinė našta nedidės.

Nutarimo projekto nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų, jam įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Nutarimo projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Nutarimo projektuose neįtvirtinamos sąvokos, kurias reikėtų įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Nutarimo projektas 2024 m. balandžio 4 d. buvo paskelbtas viešajam derinimui Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS) ir išsiųstas išvadoms gauti 15 suinteresuotų subjektų. Pastabas dėl Nutarimo projekto (TAIS Nr. 24-5503) pateikė Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, AB „Energijos skirstymo operatorius“ ir AB „Litgrid“. Nutarimo projektas patikslintas atsižvelgiant į pateiktas pastabas ir suderintas darbo tvarka. Kiti suinteresuoti subjektai pastabų nepateikė.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Nutarimo projektą parengė Energetikos ministerijos Tvarios energetikos politikos grupė (vadovė Lina Sveklaite, tel. +370 602 46 479, el. p. lina.sveklaite@enmin.lt), tiesioginis rengėjas – vyr. specialistas Domantas Mikelevičius, tel. +370 668 34 291, el. p. domantas.mikelevicius@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 3 lapai.
2. Suinteresuotų institucijų raštai, 12 lapų.
3. Antikorupcinio vertinimo pažyma, 4 lapai.

Energetikos ministras

Dainius Kreivys